MOȚIUNE SIMPLĂ

Bugetul statului la ora adevărului. Același ministru, două contabilități: una pentru români, alta pentru Bruxelles

„Toate-s vechi și nouă toate”, scria Mihai Eminescu în *Glossă*, fără să bănuiască vreun moment cât de precis avea să descrie acest vers comunicarea politicii bugetare de către guvernele României. Într-o administrație în care premierii se schimbă și promisiunile se reînnoiesc, există totuși o constanță remarcabilă: obiceiul de a ține departe de ochii publicului cifrele care nu convin.

Guvernul Bolojan a acuzat guvernul Ciolacu că ascunde adevăratul dezastru al dezechilbrului bugetar. Guvernul Ciolacu a preluat această deprindere de la predecesorul său, Guvernul Ciucă, care s-a inspirat, la rândul său, din activitatea guvernelor precedente.

Alexandru Nazare, noul și în același timp vechiul ministru al Finanțelor este hotărât să ducă această tradiție mai departe. Se schimbă guvernele, se ajustează discursurile, dar reflexul de a administra informația servită populației în locul problemelor rămâne același. În România de astăzi, transparența bugetară continuă să fie o promisiune recurentă a fiecărui nou guvern și o obligație încălcată pe care fiecare o lasă succesorului său.

Concret, îi reproșam ministrului Finanțelor prezentarea selectivă a situației finanțelor publice. În timp ce se laudă cu reducerea deficitului bugetar la 3,81% din PIB în primele 9 luni, omite să prezinte și estimarea deficitului calculat potrivit metodologiei European System of Accounts (ESA). Altfel spus, românii primesc cifrele convenabile, calculate pe metodologia bazată pe fluxurile de numerar, în timp ce indicatorul în baza căruia este evaluată situația fiscală a României la Bruxelles rămâne inaccesibilă publicului din țară.

Diferența dintre cei doi indicatori este una esențială. Deficitul bazat pe fluxurile de numerar, sau *cash* cum îi spune Guvernul, ne arată banii efectiv încasați și plătiți de stat, în timp ce deficitul ESA urmărește momentul în care veniturile și cheltuielile sunt asumate, indiferent de data plății. Astfel, prin amânarea plății unei faturi poate îmbunătăți, pe moment deficitul în numerar.

Nu susținem că deficitul în numerar este un indator irelevant, susținem ca prezentarea sa fără o estimare actualizată a deficitului ESA este, în esență, o metodă grosolană de a manipula opinia publică. O factură neplătită la timp nu înseamnă cifre mai bune la deficit, iar amânarea unei plăți nu echivalează cu eliminarea ei. Transparența bugetară nu trebuie să se oprească acolo unde încep cifrele incomode.

Să privim cifrele. Potrivit datelor Eurostat, în primul trimestru al anului 2026, România a înregistrat un deficit bugetar de 7,4% din PIB-ul trimestrial, pe seria brută, echivalentul a aproximativ 30 de miliarde de lei. În trimestrul al doilea, deficitul a urcat la 7,8% din PIB-ul trimestrial, adică puțin peste 39 de miliarde de lei. În total, deficitul calculat potrivit metodologiei ESA a depășit 69 de miliarde de lei în primele șase luni ale anului.

Ce le comunica, însă, românilor pentru aceeași perioadă Ministerul Finanțelor, condus de același Alexandru Nazare? Un deficit bugetar de numai 41 de miliarde de lei, calculat pe metodologia în numerar. O diferență de peste 28 de miliarde de lei între cele două raportări! O sumă considerabilă, ce necesită a fi explicată public.

Acum, același ministru, dar într-un alt guvern, ne anunță cu emfază că deficitul bugetar la nouă luni este de aproximativ 78 de miliarde de lei. Firește, tot în numerar. Despre deficitul calculat potrivit metodologiei ESA, aceeași discreție. Nu-i nimic. Vom afla datele trimestrului al treilea de la Eurostat, în ianuarie 2027. Se pare că românii trebuie să aștepte statisticile de la Bruxelles pentru a înțelege pe deplin situația bugetului de la București.

Există un paradox politic care merită, cu această ocazie, menționat. Alexandru Nazare a fost ministrul Finanțelor în Guvernul Bolojan, guvern demis prin moțiunea de cenzură inițiată inclusiv de PSD, pe motivul eșecului politicilor sale economice și sociale. După 6 luni de criză politică, PSD a votat învestirea Guvernului Luca Niculescu, dar a acceptat păstrarea în funcție a aceluiași ministru al Finanțelor. Cu alte cuvinte, partidul care a demis un guvern pentru politica sa economică îl menține la conducerea finanțelor publice tocmai pe omul responsabil de elaborarea și aplicarea politicilor fiscale.

Această contradicție nu poate avea decât două explicații: fie ministrul Finanțelor este un simplu executant, lipsit de autoritate reală asupra deciziilor fiscale, fie actualul guvern, susținut de PSD, continuă în deplină înțelegere politica economică a Guvernului Bolojan, pe care același PSD o condamna cu doar câteva luni în urmă. În ambele situații, schimbarea guvernului pare să fi fost mai degrabă o operațiune de culise, decât o schimbare reală a direcției economice.

Desigur, actualul guvern se află în funcție de prea puțin timp și ar fi incorect să îi atribuim vreo vină pentru execuția bugetară a primelor nouă luni. Dar ministrul Finanțelor este același. Iar cifrele publicate chiar de ministerul pe care îl conduce ne arată limpede cine a suportat și continuă să suporte povara politicilor sale fiscale.

Comparativ cu primele nouă luni ale anului trecut, încasările din TVA au crescut cu 24,8%, pe fondul inflației și al majorării cotelor de TVA, măsuri care au scumpit viața de zi cu zi a românilor. Încasările din contribuțiile de asigurări au crescut cu 6,8%, inclusiv a taxării suplimentare a categoriilor anterior exceptate, printre care și mamele aflate în concediu de creștere a copilului. Veniturile din impozitul pe salarii și venit au crescut, la rândul lor, cu 7,8%, în condițiile extinderii și înăspririi fiscalității asupra muncii.

Și ce a obținut statul în schimbul acestor sacrificii? Cheltuielile cu dobânzile au crescut cu nu mai puțin de 26,8%, ajungând la 50,6 miliarde de lei. Cu aproape o treime mai mult decât în primele 9 luni ale anului trecut, în ciuda tuturor măsurilor de austeritate impuse populației. În același timp, cheltuielile de capital, adică investițiile în infrastructură și alte active publice au scăzut cu 11,6%.

Avem, astfel, o politică fiscală în care statul încasează tot mai mult de la cetățeni, plătește tot mai mult pentru dobânzi și alocă tot mai puțin din bugetul național pentru investiții de capital. Aceasta este realitatea din spatele cifrelor triumfaliste despre reducerea deficitului. O ajustare bugetară al cărei cost este suportat de contribuabili și care riscă să sacrifice dezvoltarea economică de mâine pentru echilibrul contabil de astăzi.

Românii trebuie să afle întregul adevăr despre starea finanțelor publice. Cetățenii și companiile, care se achită în mod cinstit de obligațiile care le revin, au dreptul să știe ce se întâmplă cu contribuțiile lor, care este valoarea obligațiilor de plată ale statului și ce cheltuieli își mai poate permite acesta.

Partidele care se proclamă pro-europene par să uite tocmai principiile europene ale transparenței și responsabilității bugetare atunci când acestea presupun publicarea unor cifre neplăcute. Nu poți invoca valorile europene în discursurile oficiale și, în același timp, să refuzi cetățenilor accesul la o imagine completă a finanțelor țării, construită potrivit Sistemului European de Conturi.

Prin urmare, solicităm ministrului Finanțelor modificarea practicii actuale de raportare a execuției bugetare, astfel încât, cel puțin o dată pe trimestru, Ministerul Finanțelor să publice, alături de deficitul bugetar calculat potrivit metodologiei bazată pe fluxurile de numerar, și estimarea actualizată a deficitului bugetar conform metodologiei ESA.

Nu cerem inventarea unor indicatori noi. Cerem ca românii să aibă acces la aceleași repere statistice în baza cărora este evaluată situația finanțelor publice în toate cele 27 de state membre ale U.E. Cerem ca transparența să devină o obligație asumată. Iar dacă ministrul Finanțelor consideră că această solicitare este excesivă, îi reamintim că adevărul despre bugetul României nu este proprietatea Guvernului, ci dreptul celor care îl finanțează.

Românii nu cer două contabilități, domnule ministru: una pentru București și alta pentru Bruxelles. Cer un singur adevăr! Spus la timp și în întregime.